

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ ศึกษาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมให้คำปรึกษาของครู ผลการศึกษาที่รายงานในบทนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พฤติกรรมการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว และความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมให้คำปรึกษาครูแนะแนว

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการบันทึกเทปในคาบเรียนวิชาแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนแบบสหศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจำนวน 12 ครั้ง จากนั้นนำข้อมูลที่บันทึกได้มาถอดถอดเป็นตัวอักษร จำแนกพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว และพิจารณาวัจนกรรมที่พบในการให้คำปรึกษาของครู ตลอดจนพิจารณาการใช้ภาษาตรง ภาษาอ้อม และภาษาสุภาพของครูแนะแนว

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรมให้คำปรึกษารูปแบบต่างๆ นั้น ผู้วิจัยนำพฤติกรรมการให้คำปรึกษาที่พบมาจัดทำแบบสอบถามโดยเลือกสอบถามเฉพาะพฤติกรรมการให้คำปรึกษาที่พบมากที่สุดอย่างชัดเจนซึ่งมีจำนวน 11 พฤติกรรม โดยแบบสอบถามที่ใช้แบ่งเป็น 3 ส่วนตามเรื่องในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การศึกษา อาชีพ และปัญหาส่วนตัวและสังคม ซึ่งแต่ละส่วนมี 12 ข้อ ตามพฤติกรรมการให้คำปรึกษาที่คัดเลือกมา 12 รูปแบบ รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 36 ข้อ

พฤติกรรมการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว

ผลจากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวสามารถจำแนกออกได้เป็น 16 พฤติกรรมหลัก ได้แก่ 1.การถามคำถาม 2.การให้ข้อมูล 3.การเตือน 4.การให้เหตุผล 5.การให้คำแนะนำ 6.การยกตัวอย่าง 7.การสรุป 8.การกล่าวเนื้อหาซ้ำ 9.การแสดงความคิดเห็นขัดแย้ง 10.การให้กำลังใจ 11.การอ้างถึงตัวผู้ฟัง 12.การตีความ 13.การให้ทางเลือก 14.การแสดงความเป็นกันเอง 15.การเปิดเผยตนเอง และ 16.อื่นๆ คือ การกล่าวนำทั่วไป และการยอมรับ

ส่วนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาที่พบมากที่สุดคือ พฤติกรรมการถามคำถาม (27.47%) รองลงมาคือ พฤติกรรมการให้ข้อมูล (13.62%) ตามด้วยพฤติกรรมการเตือน (6.90%) ตามลำดับ ซึ่งการที่ครูแนะแนวใช้พฤติกรรมการถามคำถามเป็นจำนวนมากกว่าพฤติกรรมอื่นๆ อย่างชัดเจนนี้ อาจอธิบายได้ว่า

การถามคำถามเป็นการกระตุ้นเตือนผู้เรียนให้คิดตาม ให้ตอบ หรือให้สนใจในสิ่งที่ครูพูด ตลอดทั้ง เพื่อทดสอบว่าผู้เรียนสนใจและเข้าใจสิ่งที่ครูถามหรือไม่ ซึ่งครูสามารถพิจารณาได้จากคำตอบของ นักเรียน การถามคำถามของครูจึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักคิด วิเคราะห์ ตลอดจนแสดง ความคิดเห็น โดยเรียงเรียงออกมาเป็นคำตอบซึ่งทำให้ครูทราบว่านักเรียนเข้าใจหรือมีความรู้มาก เพียงใดในเรื่องที่ครูถาม (Morgan & Saxton, 1991, pp. 9-51) ด้วยเหตุนี้ การถามคำถามจึงเป็น กลวิธีที่ถูกนำมาใช้มากเป็นพิเศษเพื่อให้ครูและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ อื่นๆ ตามมา

สำหรับวัจนกรรมที่พบในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวสามารถจำแนกได้ 9 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการบอกกล่าว การถาม การเตือน การแนะนำ การกล่าวสรุป การสั่ง การ ตอบ การชม และวัจนกรรมอื่นๆ ได้แก่ การขอโทษ การยืนยัน การขอบคุณ และการตำหนิ โดย วัจนกรรมที่พบจำนวนมากที่สุดได้แก่ วัจนกรรมการบอกกล่าว (46.45%) รองลงมาคือ วัจนกรรม การถาม (27.81%) ตามด้วยวัจนกรรมการเตือน (7.68%) จะเห็นว่าวัจนกรรมการบอกกล่าวมีการ ใช้มากที่สุดอย่างเห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ ยังพบกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อแสดงวัจนกรรมการบอก กล่าวอย่างหลากหลายถึง 12 กลวิธี ซึ่งถือเป็นวัจนกรรมที่มีการใช้กลวิธีหลากหลายมากที่สุดใน จำนวนวัจนกรรมทั้งหมด โดยพบว่ากลวิธีการอธิบายเป็นกลวิธีที่ใช้เพื่อแสดงวัจนกรรมการบอก กล่าวมากที่สุด เนื่องจากวัจนกรรมการบอกกล่าวเป็นการบอกข้อมูล หรือบอกกล่าวเรื่องราวต่างๆ การใช้กลวิธีการอธิบายจะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในส่วนของการใช้ภาษาตรงและภาษาอ้อมในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวใช้ภาษาตรงมากที่สุดคือ ร้อยละ 99.13 ในขณะที่พบการใช้ภาษาอ้อมเพียงร้อยละ 0.87 จึงเห็นได้ชัดเจนว่าในการให้คำปรึกษา ครูแนะแนวนิยมใช้ภาษาที่ตรงประเด็นและชัดเจน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและนำไปปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

สำหรับการใช้ภาษาสุภาพพบว่าครูแนะแนวใช้กลวิธีการพูดตรงมากที่สุด คือร้อยละ 90.10 รองลงมาคือการใช้ความสุภาพเชิงบวก ตามด้วยการใช้ความสุภาพเชิงลบ และการใช้ความ สุภาพโดยอ้อมตามลำดับ กล่าวได้ว่าครูแนะแนวใช้การพูดตรงเป็นส่วนใหญ่ เพราะในสถานการณ์ การให้คำปรึกษา ครูแนะแนวสามารถใช้กลวิธีการพูดตรงได้ เพื่อให้การสื่อสารระหว่างครูและ นักเรียนชัดเจน เข้าใจตรงกัน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

โดยสรุป ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่าการที่ครูแนะแนวใช้กลวิธีการถามคำถามใน การให้คำปรึกษานักเรียนมากที่สุดและมีการใช้วัจนกรรมการถามในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน แสดงให้ เห็นว่าการถามคำถามของครูเป็นวิธีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่มีประสิทธิภาพขณะ

ดำเนินการเรียนการสอน เนื่องจากทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้แสดงความคิดเห็น ช่วยให้มีการโต้ตอบระหว่างครูและนักเรียน ทำให้การเรียนการสอนไม่น่าเบื่อ และทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการถามคำถามยังมีบทบาทสำคัญในการดึงความสนใจของนักเรียนหรือกระตุ้นเตือนนักเรียนให้สนใจกับการเรียนการสอน นอกจากนี้การถามคำถามของครูยังเป็นการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากนักเรียน หรือเป็นการสืบหาข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้คำปรึกษา ทำให้ครูสามารถเข้าถึงรายละเอียดต่างๆ ที่ต้องการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาต่อไป และยังช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้นจากคำตอบของนักเรียน

สำหรับวัจนกรรมการบอกกล่าวที่ครูแนะแนวใช้มากที่สุดนั้นแสดงให้เห็นว่าครูแนะแนวต้องการบอกกล่าวหรือให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อให้นักเรียนรับทราบและเข้าใจจนเกิดเป็นความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่าวัจนกรรมการบอกกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับกลวิธีการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวด้วย กล่าวคือ ในกลวิธีการให้คำปรึกษาแบบการให้ข้อมูล การให้เหตุผล การยกตัวอย่าง การกล่าวเนื้อหาซ้ำ การแสดงความเห็นขัดแย้ง การให้กำลังใจ การตีความ การให้ทางเลือก และการเปิดเผยตนเอง ครูแนะแนวมีเจตนาที่จะบอกกล่าวนักเรียนในเรื่องต่างๆ ทั้งสิ้น จึงเป็นเหตุให้พบการใช้วัจนกรรมการบอกกล่าวของครูแนะแนวมากที่สุด และพบการใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อแสดงเจตนาบอกกล่าวมากถึง 12 กลวิธี

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่าครูแนะแนวใช้ภาษาแบบตรงไปตรงมาเพื่อให้การสื่อสารชัดเจนและตรงประเด็น เนื่องจากเรื่องที่ให้คำปรึกษาทุกเรื่องมีความสำคัญ การใช้ภาษาที่ไม่ชัดเจนอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้ ครูจึงใช้ภาษาแบบพูดตรงเพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกันและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ความคิดเห็นของนักเรียนต่อกลวิธีการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกลวิธีการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว โดยเลือกสอบถามเฉพาะกลวิธีที่มีการใช้มากที่สุด 11 กลวิธีแรกของกลวิธีทั้งหมด ซึ่งจำแนกเป็น 12 กลวิธี ได้แก่ 1.การถามคำถาม (คำถามแบบเปิด) 2.การถามคำถาม (คำถามแบบปิด) 3.การให้ข้อมูล 4.การเตือน 5.การให้เหตุผล 6.การให้คำแนะนำ 7.การยกตัวอย่าง 8.การสรุป 9.การกล่าวเนื้อหาซ้ำ 10.การแสดงความเห็นขัดแย้ง 11.การให้กำลังใจ และ 12.การอ้างถึงตัวผู้ฟัง

ในการศึกษาความคิดเห็นของทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีต่อกลวิธีการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวในเรื่องที่ให้คำปรึกษาทั้ง 3 เรื่อง คือ การศึกษา อาชีพ และปัญหาส่วนตัว และสังคม พบว่ามี 7 กลวิธีจาก 12 กลวิธีที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ได้แก่ กลวิธีการเตือน กลวิธีการให้เหตุผล กลวิธีการให้คำแนะนำ กลวิธีการยกตัวอย่าง กลวิธีการสรุป กลวิธีการให้กำลังใจ และกลวิธีการอ้างถึงตัวผู้ฟัง

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความคิดเห็นของนักเรียนชายและของนักเรียนหญิง พบว่าในการให้คำปรึกษาทั้ง 3 เรื่องของครูแนะแนว นักเรียนหญิงประเมินความเหมาะสมระดับมากที่สุดซึ่งต่างจากนักเรียนชายที่ประเมินความเหมาะสมระดับมาก และนักเรียนหญิงประเมินความเหมาะสมในระดับที่สูงกว่านักเรียนชายในทุกกลวิธี โดยนักเรียนหญิงประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกกลวิธี ขณะที่นักเรียนชายประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเพียง 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการให้คำแนะนำ และกลวิธีการสรุป

สำหรับการประเมินของนักเรียนชายพบว่านักเรียนชายประเมินกลวิธีการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวในเรื่องการศึกษาในระดับเหมาะสมมากที่สุดจำนวนถึง 6 กลวิธี ซึ่งเป็นครึ่งหนึ่งของจำนวนกลวิธีทั้งหมด 12 กลวิธี ส่วนเรื่องอาชีพพบว่านักเรียนชายประเมินในระดับเหมาะสมมากที่สุดมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ 8 กลวิธี ในจำนวนนี้มี 5 กลวิธีที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ นักเรียนชายประเมินความเหมาะสมระดับมากที่สุดทั้งในเรื่องการศึกษาและเรื่องอาชีพสำหรับกลวิธีการถามคำถาม (คำถามแบบเปิด) กลวิธีการเตือน กลวิธีการให้คำแนะนำ กลวิธีการสรุป และกลวิธีการให้กำลังใจ ในขณะที่เรื่องปัญหาส่วนตัวและสังคม พบว่านักเรียนชายประเมินความเหมาะสมระดับมากที่สุดเพียง 2 กลวิธี โดยมี 1 กลวิธีที่สอดคล้องกับเรื่องการศึกษาและเรื่องอาชีพ ได้แก่ กลวิธีการให้คำแนะนำ ซึ่งนักเรียนชายประเมินว่ามีความเหมาะสมมากที่สุดในทั้ง 3 เรื่อง

เมื่อเปรียบเทียบการประเมินกลวิธีต่างๆ ใน 3 เรื่องของนักเรียนชาย จะเห็นว่าจำนวนกลวิธีที่นักเรียนชายประเมินว่ามีความเหมาะสมมากที่สุดในเรื่องการศึกษาและอาชีพมีมากกว่าเรื่องปัญหาส่วนตัวและสังคม กล่าวคือ เรื่องการศึกษามี 6 กลวิธี และเรื่องอาชีพมี 8 กลวิธี ในขณะที่เรื่องปัญหาส่วนตัวและสังคมมีจำนวน 2 กลวิธี ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านักเรียนชายสนใจการให้คำปรึกษาในเรื่องการศึกษาและเรื่องอาชีพมากกว่าเรื่องปัญหาส่วนตัวและสังคม และหากพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 เรื่อง จะเห็นว่ากลวิธีที่นักเรียนชายประเมินว่ามีความเหมาะสมมากที่สุดมี 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการให้คำแนะนำ และกลวิธีการสรุป

สำหรับผลการศึกษากการประเมินของนักเรียนหญิงพบว่าส่วนใหญ่ นักเรียนหญิงประเมินในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยในเรื่องการศึกษามีจำนวน 11 กลวิธี เรื่องปัญหาส่วนตัว

และสังคมมีจำนวน 10 กลวิธี ส่วนเรื่องอาชีพมีจำนวน 9 กลวิธี ในจำนวนนี้มี 7 กลวิธีที่นักเรียนหญิงประเมินในระดับเหมาะสมมากที่สุดทั้ง 3 เรื่อง ได้แก่ กลวิธีการเตือน กลวิธีการให้คำแนะนำ กลวิธีการยกตัวอย่าง กลวิธีการสรุป กลวิธีการกล่าวเนื้อหาซ้ำ กลวิธีการแสดงความเห็นขัดแย้ง และกลวิธีการให้กำลังใจ สำหรับกลวิธีที่นักเรียนหญิงประเมินในระดับเหมาะสมมากที่สุด 2 เรื่องมี 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการถามคำถาม (คำถามแบบเปิด) กลวิธีการให้ข้อมูล กลวิธีการให้เหตุผล และกลวิธีการอ้างถึงตัวผู้ฟัง ส่วนกลวิธีการถามคำถาม (คำถามแบบปิด) เป็นกลวิธีเดียวที่นักเรียนหญิงประเมินในระดับเหมาะสมมากที่สุดเพียงเรื่องเดียว ในส่วนของค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 เรื่อง พบว่านักเรียนหญิงประเมินความเหมาะสมระดับมากที่สุดทุกกลวิธี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่านักเรียนหญิงสนใจการให้คำปรึกษาในทุกเรื่อง

การที่นักเรียนหญิงประเมินความเหมาะสมในระดับที่สูงกว่านักเรียนชายนั้นอาจแสดงให้เห็นว่านักเรียนหญิงสนใจการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัยขณะทำการเก็บข้อมูลในคาบเรียนวิชาแนะแนว โดยผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่ นักเรียนหญิงจะตั้งใจฟังสิ่งที่ครูพูด มีความกระตือรือร้นที่จะตอบคำถามของครู และเป็นผู้ถามคำถามกับครูมากกว่านักเรียนชาย ตลอดจนการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งพบมากกว่านักเรียนชาย การประเมินความเหมาะสมของกลวิธีการให้คำปรึกษาจึงมากกว่านักเรียนชายตามไปด้วย

กล่าวโดยสรุป นักเรียนประเมินกลวิธีการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวในเรื่อง การศึกษา อาชีพ และปัญหาส่วนตัวและสังคม ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25) โดยกลวิธีการให้คำแนะนำเป็นกลวิธีที่นักเรียนประเมินว่ามีความเหมาะสมสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.51) รองลงมาคือ กลวิธีการสรุป โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 อย่างไรก็ตาม การที่นักเรียนประเมินความเหมาะสมของกลวิธีการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวในภาพรวม 2 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด และเหมาะสมมากนั้น อาจกล่าวได้ว่านักเรียนให้ความสนใจกลวิธีการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวเป็นอย่างดี สำหรับการประเมินตามแต่ละเรื่อง พบว่า นักเรียนประเมินความเหมาะสมในเรื่อง อาชีพสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.29) แต่ใกล้เคียงกับเรื่องการศึกษาและเรื่องปัญหาส่วนตัวและสังคม เพราะการประเมินทั้ง 3 เรื่อง อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ผลการศึกษาในภาพรวมของงานวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่าครูแนะแนวใช้กลวิธีสื่อสารที่หลากหลายในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน โดยกลวิธีการถามคำถาม วัจนกรรมกรบอกล่าว และการใช้ภาษาแบบพูดตรงถูกนำมาใช้มากที่สุด และนักเรียนส่วนใหญ่ประเมินว่าการใช้กลวิธีสื่อสารในการให้คำปรึกษาของครูโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูแนะแนว

ผลการศึกษาที่พบว่ากลวิธีสื่อสารในการให้คำปรึกษาของครูแนะแนวมีหลากหลายกลวิธี และนักเรียนประเมินความเหมาะสมของกลวิธีที่ครูใช้ในระดับเหมาะสมมากที่สุดและเหมาะสมมาก ครูแนะแนวจึงสามารถนำผลการศึกษานี้ไปประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษากับนักเรียนให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนได้ในโอกาสต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

2.1 งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาแก่นักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ด้วย

2.2 นอกจากการศึกษาการให้คำปรึกษาในระดับโรงเรียนแล้ว ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในแวดวงอื่นๆ เช่น ในวงการแพทย์ การสาธารณสุข ธุรกิจ และการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย เป็นต้น